

Utbildningsförvaltningen i Upplands Väsby kommun
Thord Jansson
Telefon: 08-590 970 24
Mobil: 073-910 40 24

2005-06-21

Barn- och ungdomsnämnden i
Upplands Väsby kommun

Utvärdering av Drogkampen 2004-2005

Sammanfattning

Drogkampen startades hösten 1997. Tre år senare registrerades Drogkampens logotyp som ett varumärke hos Patent- och Registreringsverket. Drogkampen vänder sig till samtliga sjätteklassare och engagerar såväl familjen som en stor del av det omgivande samhället. Drogkampens pedagogiska budskap handlar om de livsområden som skadas av droger: Jag själv, Mina relationer, Samhället och Miljön.

Utvärderingen av Drogkampen görs sedan flera år efter en gemensam utvärderingsmodell. Bifogade blanketter användes i samtliga kommuner som deltar i Drogkampen.

Resultatet av årets upplaga i Upplands Väsby kommun är en stor framgång. Det breda samhällsengagemanget har alltid varit en av Drogkampens hörnstenar. Detta läsår var bredden ännu vidare än tidigare år. Och viktigast av allt; elevernas betyg på Drogkampen har alltid varit högt men i år blev det högre än någonsin tidigare.

Bakgrund

Drogkampen började utvecklas 1 oktober 1997. Maj 1998 genomfördes den första finalen. Efter de tre projektåren hade verksamheten överträffat förväntningarna i sådan grad, att Drogkampen fick möjlighet att leva vidare i Upplands Väsby kommun samt spridas till andra kommuner.

Patent- och Registreringsverket har 4 december, 2000 registrerat Drogkampens logotyp såsom ett varumärke under nummer 340 279. Detta innebär, att de kommuner som tillsammans med Upplands Väsby kommun driver Drogkampen följer samma metod och använder samma material. För närvarande drivs Drogkampen efter samma metod i Berg, Olofström, Ronneby

2005-06-26, 12.13

Upplands Väsby
kommun

Postadress:
Upplands Väsby kommun
Utbildningsförvaltningen
194 80 Upplands Väsby

Besöksadress:
Karins väg 3, 3 tr
E-postadress:
Thord.Jansson@upplandsvasby.se

Telefon: 08-590 970 24
Mobil: 073-910 40 24
www.drogkampen.nu
Bankgiro: 745-3061, konto 2826

och Vaxholm. Helt nyligen har Drogkampen startats i den sjätte kommunen: Österåker.

De fyra livsvillkoren är Drogkampens pedagogiska budskap: Jag själv, Mina relationer, Samhället och Miljön. Livsområden som skadas av droger.

Drogkampen vilar på fyra hörnstenar: Tävlingen är motorn och elevkraften är drivmedlet. Föräldrastödet och det breda samhällsengagemanget garanterar att Drogkampen inte enbart blir en företeelse inom skolans väggar.

De fyra tävlingarna Uppvärmningen, Starten, Kampen och Finalen är spridda över hela sjätte skolåret. Kampen är indelad i fyra delar. Se vidare nedan under rubriken De fyra tävlingarna.

Blanketterna

Bifogade blanketter (bilaga 1-6) har använts för att möjliggöra jämförelser år från år i samma kommun samt mellan deltagande kommuner och därigenom skapa förutsättningar för en god vidareutveckling av verksamheten.

- Bilaga 1 Lärarenkäten i skolår 6
- Bilaga 2 Elevenkäten i skolår 6
- Bilaga 3 Sammanställningen av elevenkäten i skolår 6
- Bilaga 4 Sammanställning av enkäten om hela Drogkampen i skolår 6
- Bilaga 5 Enkät till elever och vuxna på äventyrsresan
- Bilaga 6 Till samtliga elever i skolår 7 (samt äldre elever i vissa kommuner)

Redovisningen

Vision

- ❖ Drogkampen föder en ungdomsgeneration fri från droger.

Övergripande mål

- ❖ Drogkampen ska minska droganvändandet bland ungdomarna.

Delmål 1

- ❖ Drogkampen ska skapa en **positiv attityd** till ett liv fritt från droger.

Utvärdering: Målet mäts genom enkäter till eleverna och lärarna i skolår 6 efter varje läsår samt genom enkäter till eleverna i skolår 7 och uppåt. Genomsnittsbetyget bygger på en skala från ett till sex.

2002	Genomsnittsbetyg (1-6)	4,2	331 av 473 elever besvarade enkäten.
2003	Genomsnittsbetyg (1-6)	4,3	362 av 474 elever besvarade enkäten.
2004	Genomsnittsbetyg (1-6)	4,2	287 av 402 elever besvarade enkäten.
2005	Genomsnittsbetyg (1-6)	4,8	435 av 502 elever besvarade enkäten.

Föregående läsår deltog endast en av Väsby skolans klasser i Drogkampen. Detta läsår deltog som alla tidigare år samtliga klasser. Såväl Väsby skolans elever som lärare gav Drogkampen ca 5 i genomsnittsbetyg.

Av enkäten till eleverna i skolår sju framgår hur många procent av sjunde klasserna som uppgivit, att de blivit mer negativt inställda till droger tack vare Drogkampen.

2003	44,1 %	347 av 463 elever besvarade enkäten.
2004	41 %	
2005	Ingen enkät genomfördes.	

I skolår åtta och nio var motsvarande siffror 2004 fortfarande så höga som 34 respektive 31 %!

Delmål 2

- ❖ Drogkampen ska vara ett stöd för **skolan** och ingå som en del i skolans ordinarie ANT-undervisning.

Utvärdering: Målet mäts genom enkäten till lärarna i skolår sex efter varje läsår. Genomsnittsbetyget bygger på en skala från ett till sex.

2002	Genomsnittsbetyg (1-6)	4,8	19 av 20 lärare besvarade enkäten.
2003	Genomsnittsbetyg (1-6)	3,5	17 av 21 lärare besvarade enkäten.
2004	Genomsnittsbetyg (1-6)	4,1	17 lärare besvarade enkäten.
2005	Genomsnittsbetyg (1-6)	4,6	19 lärare besvarade enkäten.

Eftersom antalet lärare är så lågt, blir kanske medianen vara mer rättvisande än medelvärdet. De flesta lärarna gav Drogkampen betyget 5 detta läsår.

Delmål 3

- ❖ Drogkampen ska vara ett stöd för **föräldrarna**.

Utvärdering: Målet mäts varje år vid finalen som en kvot mellan antalet deltagande föräldrar och elever.

Andelen tävlande elever vid finalen i procent av samtliga sjätteklassare i kommunen var:

2002	91 %
2003	85 %
2004	68 % (353 av 520 elever)
2005	88 % (440 av 502 elever)

Antalet föräldrar och övriga tävlande i förhållande till antalet tävlande elever:

2002	110 %
2003	126 %
2004	116 %
2005	112 %

Delmål 4

- ❖ Drogkampen ska engagera en stor del av **samhället**.

Utvärdering: Målet mäts varje år vid finalen genom antalet deltagare, aktörer och sponsorer samt genom intäkterna från sponsringen.

Totalt antal engagerade personer under finaldagen:

2002	Drygt 1 000 personer
2003	Drygt 1 000 personer
2004	Knappt 900 personer
2005	Drygt 1 000 personer

Antalet tävlingsstationer:

2002	25
2003	31
2004	27
2005	33

Antalet sponsorer:

2002	32
2003	45*
2004	44*
2005	50*

* I antalet sponsorer är även tävlingsstationerna inräknade, eftersom vissa av dessa även sponsrar kontant. Att arrangera en tävlingsstation är en form av sponsorstöd.

Intäkterna från sponsringen:

2002	65 666 kr
2003	26 117 kr
2004	29 000 kr
2005	42 500 kr

Drogkampen slipper dessutom stora utgifter, eftersom många sponsorer avstår helt från att debitera oss. Brand Factory sponsrade exempelvis Drogkampen till ett försäljningsvärde av 35 000 kr. De övriga kommunerna i Drogkampen har därutöver bidragit med 15 000 kr till produktionskostnaderna för videon till Starten. Se nedan under rubriken De fyra tävlingarna.

Delmål 5

- ❖ Drogkampen ska bli en etablerad pedagogisk metod i hela Sverige.

Utvärdering: Målet mäts genom antalet kommuner som driver Drogkampen. Till hösten startar Drogkampen även i Österåkers kommun.

Priserna

Första priset var en äventyrsresa för hela klassen med Vaxholmsbåt till Kastellet utanför Vaxholm, där eleverna fick bli fångarna på kastellet. Elevernas genomsnittsbetyg på äventyrsresan (betygskala 1-6):

2002	5,0 (Annan äventyrsresa)
2003	4,9 (Annan äventyrsresa)
2004	5,7
2005	5,6

De vuxnas genomsnittsbetyg på äventyrsresan (betygskala 1-6):

2002	5,8 (Annan äventyrsresa)
2003	5,6 (Annan äventyrsresa)
2004	5,7
2005	5,5

De övriga priserna var:

Andra pris: åkband på Gröna Lund till hela klassen. Traditionellt mer åtråvärt än förstapriset!

Tredje pris biobiljetter till hela klassen.

I samarbete med Väsby Konsthall utdelades ytterligare sex priser för de bästa kollagen (5 m² per klass). Samtliga elever i dessa klasser fick varsin biobiljett. Vilka klasser som fick de åtrådda priserna framgår av www.drogkampen.nu (se Upplands Väsby samt Poängen).

Samtliga priser finansieras genom sponsringen.

De fyra tävlingarna

Uppvärmningen som genomförs under höstterminen är till för att eleverna ska förstå Drogkampens pedagogiska budskap: De fyra livsvillkoren.

I början av vårterminen inbjöds samtliga sjätteklassare till Starten i Vilunda gymnasium. Ett upplevelsebaserat program byggt på en mix av liveinslag, filmer, vidoehälsningar från kändisar och den senaste musiken. Allt på temat de fyra livsvillkoren. Bland de största upplevelserna var mötet med Victoria Svensson, Sveriges största fotbollsbeväring på damsidan. Samtliga elever fick höra varför hon stöttar Drogkampen och många tog chansen att få hennes autograf. Övriga kändisar som stött Drogkampen finns under Kändisar på www.drogkampen.nu.

Kampen, som bildar bron mellan Starten och Finalen, är en fördjupning i ett livsvillkor i taget. Elevernas ges möjlighet att fördjupa sina kunskaper och bearbeta sina attityder till droger. Konkret handlar det om att utifrån fyra filmer och ett radioprogram diskutera, skriva sina tankar och berättelser samt göra kollage tillsammans.

Finalen bygger på en stor föräldramedverkan och ett brett samhällsengagemang. I år fanns fler tävlingsstationer än tidigare (33 st). Elevernas plakat på temat miljön och drogerna (drygt 100 m²) samt de dryga tusen deltagarna gjorde dagen till en stor manifestation mot droger.

På kvällen bjöds eleverna på fest och prisutdelning. Några gymnasieelever visade en video från dagens tävlingar, andra ordnade ett par danstävlingar, de som ville fick spela ett TV-spel, diskot sköttes också av äldre ungdomar och kiosken stod en klass för. Utvärderingarna visar att vi förbättrat festen.

Den pedagogiska metoden beskrivs mer utförligt i Idéhäftet 2004-2005 (Drogkampens lärarhandledning).

Det ideella engagemanget - Drogkampens livsnerv

En trogen skara ideella medarbetare träffas året runt för att tillsammans utveckla Drogkampens arbete. Vid finalen arbetade ett tiotal personer ideellt 15 timmar i streck! Utan detta stöd skulle inte Drogkampen finnas! Därutöver medverkade ett drygt sjuttioal personer vid de olika tävlingsstationerna.

Ungdomsengagemanget

Föreningen Drogkampen ska bli en ungdomsstyrd organisation som verkar för Drogkampen. Föreningen genomförde en PR-dag i Väsby Centrum, 11 juni.

Föräldraengagemanget

Ett femtiotal av Väsby skolans föräldrar informerades om Drogkampen vid ett föräldramöte samt erbjöds några träffar för att se samma filmer mm som barnen samt samtal om föräldrarollen. En lärare vid Grimstaskolan har efterfrågat något liknande till kommande läsår.

Media, artiklar mm

Företag till Företag, nummer 10, 2004:

Snart dags för åttonde omgången av Drogkampen

VäsbyJournalen, nummer 10, 2004:

Drogkampen (Drogkampens logotyp)

Mitt i Upplands Väsby, 25 januari, 2005:

Kamp mot droger för sjätteklassare

Blekinge Läns Tidning, Ronneby, 25 januari, 2005:

Nu startar en ny Drogkamp

Blekinge Läns Tidning, Olofström, 26 januari, 2005:

Sjätteklassarna startade Drogkampen

Blekinge Läns Tidning, Ronneby, 26 januari, 2005:

Omslagsbild: Succé för Drogkampen

Omslagsbild och artikel i del 2: Idol-Filip är cool utan droger

Sydöstran, Ronneby, 26 januari, 2005:

Attityd i stället för skrämsel

www.upplandsvasby.se, 27 januari, 2005:

Drogkampen samlar sjätteklassare för åttonde året i rad.

Commersen, Ronneby,

Musikalisk upptakt på Drogkampen

Accent, nr 2, mars 2005:

Smakstart för Drogkampen

Vårt Österåker, nr 3, 2005:

Drogkampen – ett sätt att involvera och engagera

Vi i Väsby, nr 5, 2005:

Omslaget: Hurra –Vi vann!

Mittuppslaget: Vi vann!!!

Kuggen, nr, 2005:

Föreläsningar mm

Utställning på Brå-dagen på Kulturhuset i Upplands Väsby, 20 oktober, 2004.

SMART-konferensen: Nordiska förebyggarkonferensen 2005, 11-12 april i Stockholm. En konferens som även besöktes av Kungen och Drottningen. Två seminarier om Drogkampen.

Drogkampen presenterades för Ungdomsfullmäktige i Botkyrka kommun av en av Drogkampens ideella ungdomsmedarbetare, 26 maj. Ytterligare möten planeras.

Hemsidan

Drogkampens hemsida fortsätter att locka fler besökare. Under de fyra senaste läsåren har antalet besökare sexfaldigats (en 650-procentig ökning). Under gångna läsåret hade www.drogkampen.nu ca 18 500 besökare. Hemsidan har varje månad besökare från 20-30 länder.

Forskning

Drogkampen ingår sedan hösten 2002 i ett forskningsprojekt på doktorsnivå. Doktorandstudien, som **Karolinska Institutet** ansvarar för, handlar om lyckade projekt bland barn och ungdomar: Vad gjorde att de kom till och hur kunde de leva vidare? (Studien handlar således inte enbart om drog-förebyggande arbete.) Tre kommuner ingår med tre "projekt" var och forskningen kommer att spänna över flera år.

Ekonomi

Den ekonomiska redovisningen kommer i den slutliga utvärderingen i september.

Fyra utmärkelser

2000 Drogkampen fick mycket fina omdömen som ett **tobaksförebyggande** projekt i WHO:s utvärdering.

2001 Projektledaren fick Vitsippspriset.

2002 Genom EDDRA har Drogkampen presenterats som ett högkvalitativt **drogförebyggande** projekt.

EMCDDA (European Monitoring Center for Drugs and Drug Addiction) i Lissabon samarbetar med bland andra Statens Folkhälsoinstitut inom **EU-samarbetet kring narkotika**. Där finns en databas EDDRA (European Exchange on Drug Demand Reduction Activities) med utvärderade projekt vars teori och praktik är intressant för andra.

2003 Drogkampen fick diplom av justitieminister Thomas Bodström för "betydande **brottsförebyggande** insatser och nominering till European Crime Prevention Awards 2003"!

Avslutande kommentarer

Några elever får ge de avslutande kommentarerna. Först en elev som givit hela Drogkampen (höst- och vårterminen) betyget 6 på en skala 1-6, där 6 är högsta betyget:

"Det sämsta var nog i början när jag inte fatta så mycket men allt var bra."

Så en elev som gav Drogkampen betyget 3:

"Det var väldigt roligt att delta på finalen och hela Drogkampen!"

Slutligen en elev som gav Drogkampen betyget 5:

"Fler kommuner borde börja med Drogkampen."

Thord Jansson
Projektledare

Lärarenkät

2005-03-07

Utbildningsförvaltningen
 Thord Jansson
 Telefon: 08-590 970 24
 Mobil: 073-910 40 24

Lärare, skolår 6

Hej!

DROGKAMPEN är nu avgjord. Du vet hur det gick för din klass. Egentligen var ni värda att vinna allihop. Jag tycker att alla klasser kämpade väldigt bra genom hela tävlingen! För att veta hur vi kan göra Drogkampen bättre, behöver vi veta vad just du tycker.

Hela Drogkampen – Uppvärmningen, Starten, Kampen, Finalen samt festen och prisutdelningen.

Mycket
dålig

1

2

3

4

5

Mycket
bra

6

Det bästa var:

Det sämsta var:

Kommentar:

Skola: _____ Klass: _____

Lärare: _____ Telefon: _____

Jag önskar svaret från dej (lärarenkäten) och din klass (sammanställningen) så snart som möjligt och *senast 31 maj*.

Tack för din hjälp!

Thord Jansson
 Projektledare

Elevenkät

Utbildningsförvaltningen
 Thord Jansson
 Telefon: 08-590 970 24
 Mobil: 073-910 40 24

2005-03-07

Elever, skolår 6

Hej!

DROGKAMPEN är nu avgjord. Du vet hur det gick för din klass. Egentligen var ni värda att vinna allihop. Jag tycker att alla klasser kämpade väldigt bra genom hela tävlingen! För att veta hur vi kan göra Drogkampen bättre, behöver vi veta vad just du tycker.

Hela Drogkampen – Uppvärmningen, Starten, Kampen, Finalen samt festen och prisutdelningen.

Mycket
dålig

1

2

3

4

5

Mycket
bra

6

Det bästa var:

Det sämsta var:

Kommentar:

Skola: _____ Klass: _____

Lärare: _____ Telefon: _____

Jag önskar svaret från dej så snart som möjligt och **senast 31 maj**.

Tack för din hjälp!

Thord Jansson
 Projektledare

BLANKETT FÖR SAMMANSTÄLLNING

2005-03-07

Utbildningsförvaltningen
Thord Jansson
Telefon: 08-590 970 24
Mobil: 073-910 40 24

Lärare, skolår 6

Hej!

Denna blankett använder du för att sammanställa elevernas svar. Ange i respektive ruta hur många elever som givit Drogkampen en viss poäng.

Hela Drogkampen – Uppvärmningen, Starten, Kampen, Finalen samt festen och prisutdelningen.

**Mycket
dålig**

1

2

3

4

5

**Mycket
bra**

6

Det bästa var enligt de flesta eleverna i klassen:

Det sämsta var enligt de flesta eleverna i klassen:

Kommentar:

Skola: _____ Klass: _____

Lärare: _____ Telefon: _____

Jag önskar svaret från dej (lärarenkäten) och din klass (denna blankett) så snart som möjligt och **senast 31 maj**.

Tack för din hjälp!

Thord Jansson
Projektledare

Sammanställning av enkäten om hela Drogkampen läsåret 2004-2005

Hela Drogkampen 2005

Skola	Klass	Eleverna			Placering	Lärarna		
		Totalpoäng	Antal svar	Medelpoäng		Totalpoäng	Antal svar	Medelpoäng
Grimstaskolan	6 A	99	18	5,50	1	4	1	4
Grimstaskolan	6 B	84	17	4,94	7	5	1	5
Grimstaskolan	6 C	87	18	4,83	11	4	1	4
Grimstaskolan	6 D	84	18	4,67	8	4	1	4
Grimstaskolan	6 E	73	16	4,56	13	4	1	4
Grimstaskolan	6 F	74	16	4,63	12	2	1	2
Grimstaskolan	6 G*	76	18	4,22	9	5	1	5
Runbyskolan	6 A	130	29	4,48	20	5	1	5
Runbyskolan	6 B	135	26	5,19	14	5	1	5
Runbyskolan	6 C				2			
Smedbyskolan	6 A B	105	22	4,77	16	6	1	6
Smedbyskolan	6 C D	117	23	5,09	18	5	1	5
Sverigefinska skolan	5-6	84	17	4,94	17	5	1	5
Söderviksskolan	6 A	129	28	4,61	5	5	1	5
Söderviksskolan	6 B	142	28	5,07	4	3	1	3
Söderviksskolan	6 C	109	25	4,36	3	5	1	5
Söderviksskolan	6 D	104	23	4,52	15			
Väsbyaskolan	6 A**	115	23	5,00	19	5	1	5
Väsbyaskolan	6 B	106	23	4,61	21	5	1	5
Väsbyaskolan	6 C	104	20	5,20	6	5,5	1	5,5
Väsbyaskolan	6 M	140	27	5,19	10	4	1	4
Totalt		2097	435	4,82		87	19	4,55

* Många elever besvikna över att två mobiler försvann under festen

** Läraren sammanfattade elevernas medelbetyg.

År	Elevernas medelpoäng	Lärarnas medelpoäng
1999	4,5	4,5
2000	4,2	4,1
2001	4,2	4,7
2002	4,2	4,8
2003	4,3	3,5
2004	4,2	4,1
2005	4,8	4,6

Utbildningsförvaltningen
 Thord Jansson
 Telefon: 08-590 970 24
 Mobil: 073-910 40 24

2005-03-07

Deltagarna på äventyrsresan

Nu är äventyrsresan slut och snart är vi hemma. För att veta hur vi kan göra den bättre, behöver vi veta vad just du tycker. Vi vill att du poängsätter den med ett kryss. En sexa betyder mycket bra och en etta mycket dåligt.

Hela äventyrsresan

Mycket
dålig

1

2

3

4

5

Mycket
bra

6

Jag går i sexan

Jag deltog som vuxen

Jag tycker att det bästa var:

Jag tycker att det sämsta var:

Jag önskar att du fyller i blanketten nu och lämnar den direkt till mej.

Tack för din hjälp!

Thord Jansson
 Projektledare

Utbildningsförvaltningen
Thord Jansson
Telefon: 08-590 970 24
Mobil: 073-910 40 24

2005-03-07

Till samtliga elever i skolår 7, 8 och 9

Hej!

Varje år genomför vi enkäter, för att se om Drogkampen uppfyller målen. Vi behöver därför din hjälp med att besvara följande tre frågor. Tack för att du tar dej tid med denna enkät.

Enkäten ska genomföras v 10 och därefter skickas in till Thord Jansson.

1. Ange vilket skolår du går i.

Skolår 7

Skolår 8

2. Deltog du i Drogkampen när du gick i skolår 6?

Ja

Nej

3. Har Drogkampen förändrat din inställning till droger? (Med droger menas cigaretter, snus, alkohol, narkotika, anabola steroider och sånt som man kan sniffa.) Denna fråga besvaras om du svarat Ja på föregående fråga.

Jag har blivit mer positivt inställd till droger
(Jag är mer för droger nu)*

Jag påverkades inte alls
(Jag är mer för droger nu)
(Jag tycker likadant om droger som före Drogkampen)*

Jag har blivit mer negativt inställd till droger
(Jag är mer mot droger nu)*

Tack för din hjälp!

Thord Jansson
Projektledare

* Tilläggförklaringen fanns inte med i Upplands Väsby kommun.